

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308–9196 / e-ISSN:1308-7363

Yıl : 16 Sayı : 45 Aralık 2023

Yayın Geliş Tarihi: 11.01.2023 Yayına Kabul Tarihi: 11.12.2023

DOI Numarası: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1232500>

Makale Türü: Araştırma Makalesi/Research Article

Atıf/Citation: Karahan, S. D. ve Bayazıt, B. (2023). Futbol Eğitimi Alan Çocuklarda Sorumluluk Duygusu ve Başarı Algısının İncelenmesi (BJK Futbol Okulları Örneği). *Adiyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (45), 741-767.

FUTBOL EĞİTİMİ ALAN ÇOCUKLARDA SORUMLULUK DUYGUSU VE BAŞARI ALGISININ İNCELENMESİ (BJK FUTBOL OKULLARI ÖRNEĞİ)*

*Sinem Didem KARAHAN** Betül BAYAZIT****

Öz

Bu araştırmada, futbol temel eğitimi alan çocuklarda spor kampına katılma durumuna göre sorumluluk duygusu ve başarı algısının incelenmesi amaçlanmaktadır. Örneklem grubunu, yaşları 10-15 arasında olan toplam 1134 erkek çocuk oluşturmaktadır. Veri toplamak amacıyla Roberts, Treasure ve Balague'nun (1998) geliştirdiği, Türkçeye uyarlama çalışmaları Çetinkalp (2006) tarafından yapılan "Başarı Algısı Envanteri", Özen (2013)'in geliştirdiği "Sorumluluk Duygusu ve Davranışı Ölçeği" ve "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Veriler SPSS 25.00 paket programında analiz edilerek verilere ait tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır. Yapılan Kolmogorov Smirnov testi sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği anlaşıldığı için hipotezlerin test edilmesinde parametrik testler kullanılmıştır. İkili grupların karşılaştırılmasında bağımsız örneklem T testi, çoklu grupların karşılaştırılmasında ise One Way Anova testi uygulanmıştır. Verilerin analizi %95 güven aralığında, $p < 0.05$ anlamlılık

*Araştırmanın etik onayı Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'ndan 12.12.2019 tarihinde 94778 sayılı proje numarası ile alınmıştır.

** Yüksek Lisans Mezunu, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, snm.4171@hotmail.com, Kocaeli / Türkiye.

*** Prof. Dr., Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, bayazitbetul@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3547-2035, Kocaeli / Türkiye

düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında; sorumluluk duyma ve sorumlu davranma alt boyutları ile ego ve görev yönelimi alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0.05$).

Anahtar Kelimeler: Futbol Eğitimi, Sorumluluk Duygusu, Başarı Algısı.

ANALYSIS OF RESPONSIBILITY AND SUCCESS PERCEPTION IN CHILDREN TAKING FOOTBALL EDUCATION (BJK FOOTBALL SCHOOLS EXAMPLE)

Abstract

In this study, it is aimed to examine the sense of responsibility and perception of success in children receiving basic football training according to participation in a sports camp. The sample group consisted of 1134 boys aged between 10-15 years. In order to collect data, "Perception of Success Inventory" developed by Roberts, Treasure and Balague (1998) and adapted into Turkish by Çetinkalp (2006), "Sense of Responsibility and Behavior Scale" developed by Özen (2013) and "Personal Information Form" were used. The data were analyzed in SPSS 25.00 package program and descriptive statistics of the data were calculated. Since the Kolmogorov Smirnov test showed that the data were normally distributed, parametric tests were used to test the hypotheses. Independent sample T test was used to compare paired groups and One Way Anova test was used to compare multiple groups. Data were analyzed at 95% confidence interval and $p<0.05$ significance level.

When the results of the research are examined; statistically significant differences were found in the sub-dimensions of feeling responsibility and acting responsibly, and in the sub-dimensions of ego and task orientation ($p<0.05$).

Key words: Soccer Training, Sense of Responsibility, Perception of Success.

1. GİRİŞ

İnsan davranışının temelinde sorumluluk bilincinin olmasının değerli olduğu söylenebilir. Sorumluluk kavramı, erken çocukluktan başlamak üzere çocukların yaşamları süresince gelişim düzeylerine, yaşa ve cinsiyete bağlı olarak görevlerini yerine getirmesi olarak ifade edilirken; Yavuzer (2006) sorumluluk

kavramını, bireyin kendi sınırları içerisinde gördüğü durum ve olayları hesap vermeye hazır olması olarak tanımlamaktadır (Cüceloğlu, 2001). Ayrıca sorumluluk, bireyin yaşam koşullarına uyum sağlayabilmesi, kendisi ile ilgili olan tüm sorumlulukları yerine getirebilmesi ve aynı zamanda kendisi ile ilgili durumların başkalarındaki etkilerinin sonuçlarını üstüne alması ve diğer bireylerin haklarına saygı gösterirken kendi davranışının sonuçlarına da sahip çıkabilmesidir (Sezer, 2008). Sorumluluk alma bilincinin çocukluk yıllarında başladığı ve hayatın ilerleyen süreçlerinde de devam ettiği vurgulanmakta olup çocuğun hem yaşına hem de bilişsel gelişim düzeyine göre de sorumluluk bilincinin kazandırılması büyük önem taşımaktadır (Yavuzer, 2006). Sorumluluk duygusunu Başaran (2005) “bir işi gerçekleştirebilmek için emek harcama, elinden gelenin en iyisini yapma ve gerektiğinde de yapılan işin sonuçlarını kabul edebilme” şeklinde ifade etmektedir.

Sorumluluk ile ilgili duygunun ve davranışın temelinde bireyin kendisine olan sorumluluk bilincinin olduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda, dört süreçten söz edilebilir. İlki; sorumluluk duygusunun bir süreç olduğu ve zamanla gelişerek farklılaşabilmesidir. Sorumluluk duygusunun bireyin yaşamı ile ilgili olarak hem iç hem de dış otoritelere bağlı olarak şekillenebilmesidir. İkincisi; toplumsal yaşamda, kişilerin karar alırken devamlı olarak seçim yapabilmesidir. Bir diğeri; sorumluluk duygu bilincinin bireyin kendi duygularıyla ve düşünceleriyle şekillenmesi ve daha sonra da davranışına yansiyabilmesidir. Sonuncu süreç ise; bireyin kendisinin farkındalığına varabilmesidir. Herhangi bir karar almada bireyin seçimleri, sorumluluk almaya ya da almamaya yönelik olabilmektedir (Özen, 2016).

Yaşanılan ortamda kuralların iyi anlaşılması, açık şekilde ifade edilmesi ile birlikte kişinin sorumlu olduğu davranışında artış olabilmekte olup birey kendi yaşamına ve başkalarının yaşamına yönelik olarak sorumlu olabilecektir (Özen,

2014). Özen, (2015) sorumluluğu iki boyutta ele almakta olup birinin sosyal sorumluluklar, bir diğèrinin ise bireysel sorumluluklar olduğunu belirtmektedir.

Başarı; amaçlanan bir uğraşı bir işi optimal sürede ve şekilde sonuçlandırmaktır (Sadıkoğlu, 2002). Çay'a (2012) göre başarı ise istenilen bir hedefe ulaşabilmek amacıyla plan yapabilmek ve yapılan planları var olan şartlara uyarlamak olup sonuçta da istenilen hedefe ulaşmak olarak ifade etmektedir. Kişinin motivasyonu düşükse başarı düzeyi de düşük olabilmektedir.

Sporda amaçlara ulaşmak ve başarı güdülenmesi olmak üzere iki temel yönelimden söz edilebilir (Toros, 2002). Toros'a (2002) göre başarı algısı, görev yönelimi ve ego yönelimi olarak ele alınmaktadır. Görev ve ego yöneliminin farklı iki kavram olmasına rağmen yakından ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Daşdan vd., 2012). Ego yönelimine sahip bireylerin amacı, diğèr bireylerden daha iyi olabilmek ya da en iyisi olabilmek duygusudur. Taktik geliştirebilen ve müsabaka sırasında zamanı uygun ve verimli kullanmayı başarabilen bir sporcunun görev yönelimini kendisini diğèr sporcularla karşılaştırarak başarılı olabilmeye kararlı olan bireyler ise ego yönelimli olmayı sergiler (Daşdan, 2006). Ego yönelimli sporcu için başarılı olabilmeyi temelinin, herhangi bir müsabaka anında daha az gayretle rakibine üstün gelebilmesi oluşturur (Altıntaş, 2010). Ego yönelimli bireylerin yeteneklerini daha da geliştirip üst düzeye çıkarabilmeyi aksine var olan yeteneklerini kanıtlama çabası içerisinde olduğu vurgulanmaktadır (Canpolat vd., 2011). Bireylerin öz yeterliliklerini korumak için, başarılı olmayı hedeflerken görevlerini ve sorumluluklarını yerine getirmeden daha dikkatli olma eğiliminde oldukları ifade edilmektedir (Weinberg, 2014).

Spor ve eğitim kamplarının düzenlenmesinin amaçlarından biri de çocuklardaki özgüven kazanımının sağlanması ile birlikte sorumluluk bilincinin de gelişmesine katkı sağlanmasıdır. Kamp ortamında çocukların eğitim aldığı branşta hem

antrenman hem de maç, eğitsel oyunlar aracılığı ile eğlenip keyif alarak, eğiticinin verdiği eğitim seminerlere katılarak hem kendi yaşlıları ile zaman geçirmek hem de bireysel ihtiyaçlarını karşılayarak sorumluluk bilincinin gelişmesine katkı sağlamaktır.

Bu çalışmada, Beşiktaş Jimnastik Kulübü futbol okullarında futbol temel eğitimi alan çocukların Beşiktaş Jimnastik Kulübü spor okulları bünyesindeki spor kampına katılıp katılmamasına bağlı olarak hem sorumluluk duygusunun hem de başarı algısının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda; düzenli, sistemli ve yaş grubuna yönelik yapılan spor eğitim kamplarının çocuklarda hem başarı algısının hem de sorumluluk bilincinin gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Bu araştırma betimsel bir çalışma olup araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma üç grupta gerçekleştirilmiştir. Birinci grup, Beşiktaş Jimnastik Kulübü spor okulunda temel eğitimini futbol olarak alan ve kampa en az bir kere katılmış olan çocukları; ikinci grup, Beşiktaş Jimnastik Kulübü spor okulunda futbol temel eğitimi alan ve önceden spor kampına katılmayan çocukları; üçüncü grup ise spor yapmayan ve daha önce herhangi bir spor kampına katılmayan çocukları ifade etmektedir.

Evren-Örnekleme (Araştırma Grubu):

Araştırma grubunu, Antalya ilinde 26-30 Ocak 2019 tarihleri arasında düzenlenen 10-15 yaş grubundaki erkek çocukları kapsamaktadır. Beşiktaş Jimnastik Kulübü spor okulları kış kampına katılan Türkiye genelindeki eğitim gören çocuklar birinci grubu (548 çocuk), Kocaeli'nin İzmit ve Gebze ilçesi, İstanbul'un Tuzla ilçesi, Sakarya ve Çorlu illerinde yer alan Beşiktaş Jimnastik Kulübü futbol okullarında futbol temel eğitimi alıp kampa daha önceden

katılmayan çocuklar ikinci grubu (215 çocuk), İstanbul ve Kocaeli illerindeki bazı okullardan rastgele yöntemle seçilen spor yapmayıp daha önceden de herhangi bir spor kampına katılmayan gönüllü çocuklar ise üçüncü grubu (371 çocuk) oluşturmaktadır. Araştırmaya, toplam 1134 çocuk katılmıştır.

Veri Toplama Araçları:

Araştırmada veri toplamak amacıyla; Roberts, Treasure ve Balague'nun (1998) geliştirdiği, Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirliği Çetinkalp'in (2006) yaptığı "Başarı Algısı Envanteri" ile geçerlilik ve güvenilirliği Özen (2013) tarafından yapılan "Sorumluluk Duygusu ve Davranışı Ölçeği", ayrıca, çocuklara araştırmacıların oluşturmuş olduğu "Kişisel Bilgi Formu" da uygulanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Formda, katılımcılara yaş, sınıf, spor yapma süresi, kampa katılıp katılmama durumu, spor dalı, haftalık spor yapma süresi ile ilgili sorular yer almaktadır.

Başarı Algısı Envanteri (BAE) Çocuk Versiyonu:

Envanterin 6 maddesi görev yönelimi, 6 maddesi de ego yönelimi olarak iki alt boyutu ve on iki maddesi vardır. Ölçek 5'li likert türündedir. Ölçekte 1"Kesinlikle Katılmıyorum", 2"Katılmıyorum", 3"Kararsızım", 4"Katılıyorum" ve 5"Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde oluşmaktadır.

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması; Roberts, Treasure ve Balague (1998) tarafından yapılmış olup Cronbach's alfa katsayısı görev yönelimi alt ölçeği için .87, ego yönelimi alt ölçeği için ise .84 olarak bulunmuştur (Roberts vd., 1998).

Ölçeğin geçerliliğini test etmek için temel bileşenler faktör analizi kullanılmış olup elde edilen değerlerin hem yüksek hem de pozitif olduğu bulunmuştur. Görev yönelimi alt ölçeği için Cronbach's alpha değeri 0.79, ego yönelimi için Cronbach's alpha değeri 0.77 olarak bulunmuş olup bu sonuçlara bakıldığında Başarı Algısı Envanteri çocuk versiyonunun Türk sporcuları için kullanılabilecek bir ölçek olduğu ifade edilmektedir (Kazak-Çetinkalp, 2006).

Sorumluluk Duygusu ve Davranışı Ölçeği (SDDÖ):

Ölçek, “Her Zaman-4 puan”, Sıklıkla-3 puan”, “Çok Nadir-2 puan” ve “Hiçbir Zaman-1 puan” şeklinde derecelendirilmiş 18 maddeden oluşan 4’lü likert tipinde bir ölçektir. “sorumluluk duyarım” - “sorumlu davranırım” olmak üzere iki alt boyutu vardır. Ölçekte duygu boyutu 0,85 davranış boyutu ise 0,77 olmak üzere iç tutarlık katsayısı ölçeğin tümünde 0,82’dir.

Ölçekte elde edilen puanın aritmetik ortalaması bulunmakta olup ortalama puan 36’nın altında ise sorumluluk duygusu ve davranışı düşüktür. Bu ölçek 10 yaş ve üzerindeki çocuklara uygulanabilir niteliktedir. Ölçeğin her maddesi sorumluluğun duygu ve davranış boyutunu değerlendirme özelliği taşımaktadır. Duygu boyutu, sosyal durumlarda yaşanan sorumluluk duygusu ile ilgili iken davranış boyutu, sorumluluk davranışının sıklığını ortaya koymaktadır (Özen, 2013).

Verilerin Toplanması:

Araştırma, 26-30 Ocak 2019 tarihleri arasında Antalya’da gerçekleştirilen Beşiktaş Jimnastik Kulübü spor okulunda kampa katılan çocuklarla gerçekleştirilmiş olup futbol okulunun her birim sorumlusu ile görüşülerek çalışmanın amacı, içeriği anlatılmış kendi çocuk gruplarına kendilerinin denetiminde ve liderliğinde anlatılması sağlanmıştır. Çocuklara çalışmanın içeriği, amacı ve ölçeklerdeki soruları açıklanmıştır. İstanbul, Kocaeli, Sakarya ve Çorlu illerinde Beşiktaş Jimnastik Kulübü futbol okullarında görev yapmakta olan antrenörler kampa daha önceden hiç katılmayan çocuklar ile çalışmayı sürdürmüştür. Spor faaliyeti içerisinde bulunmayan çocuklara ise eğitim aldıkları okullarda bilgilendirmeler yapılmış olup çalışmaya katılımları sağlanmıştır. Tüm çocuklar araştırmaya gönüllü olarak katılmış olup çocukların ailelerinden gönüllü katıldıklarına dair onam belgesi alınmıştır.

Verilerin Analizi:

Araştırmadaki veriler SPSS 25.00 paket programında analiz edilerek verilere ait tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır ve normallik testi uygulanmıştır. İkili grupların karşılaştırılmasında bağımsız örneklem T testi, çoklu grupların karşılaştırılmasında ise One Way Anova testi kullanılmıştır. Verilerin analizi %95 güven aralığında, $p < 0.05$ anlam düzeyindedir.

3. BULGULAR

Tablo 1. Çocukların Yaşa Göre Dağılımları

Yaş	N	%
10-11-12 yaş	581	51,2
13-14-15 yaş	553	48,8
Toplam	1134	%100,0

Tablo 1 incelendiğinde, çocukların %51,2 (581)'si 10-12, %48,8 (553)'i 13-15 yaş arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Çocukların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımları

Sınıf	N	%
3.Sınıf	4	,4
4.Sınıf	25	2,2
5.Sınıf	130	11,5
6.Sınıf	324	28,6
7.Sınıf	251	22,1
8.Sınıf	277	24,4
9.Sınıf	123	10,8
Toplam	1134	%100,0

Tablo 2 incelendiğinde, çocukların %0,4 (4)'ü 3üncü, %2,2 (25)'si 4üncü, %11,5 (130)'i 5inci, %28,6 (324)'sı 6ıncı, %22,1 (251)'i 7inci, %24,4 (277)'si 8inci ve %10,8 (123)'si 9uncu sınıfta olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Çocukların Spor Yapma Yılına Göre Dağılımları

Spor Yapma Yılı	N	%
Hiç yapmadım	372	32,8
0-1 yıl	347	30,6
1-3 yıl	314	27,7
3 yıl ve üzeri	101	8,9

Toplam	1134	%100,0
---------------	------	--------

Tablo 3 incelendiğinde, çocukların %32,8 (372)'i daha önce spor yapmadığı, %30,6 (347)'si 0-1 yıl arası, %27,7 (314)'si 1-3 yıl arası ve %8,9 (101)'u 3 yıl ve üzerinde spor yapan çocuklardan olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Çocukların Beşiktaş Jimnastik Kulübü Spor Okulları Futbol Kampına Katılmasına Göre Dağılımları

Futbol Kampına Katılma	N	%
Hiç katılmadım	584	51,5
İlk kez katıldım	318	28,0
2.kez katıldım	149	13,1
3.kez katıldım	60	5,3
4 kez ve üzeri katıldım	23	2,0
Toplam	1134	%100,0

Tablo 4 incelendiğinde, çocukların %51,5 (584)'si daha önce futbol kampına katılmadığı, %28 (318)'i ilk kez katıldığı, %13,1 (149)'i 2.kez katıldığı, %5,3 (60)'ü 3.kez katıldığı ve %2 (23)'si 4.kez ve daha fazla katıldığı görülmektedir.

Tablo 5. Çocukların Spor Yapma ve Kampa Katılma Durumuna (Araştırma Grupları) Göre Dağılımları

Gruplar	N	%
1.Grup (Hem Spor Yapıp Hem de Kampa Katılan Çocuklar)	548	48,3
2.Grup (Spor Yapıp Kampa Katılmayan Çocuklar)	215	19,0
3.Grup (Hem Spor Yapmayıp Hem de Kampa Katılmayan Çocuklar)	371	32,7
Toplam	1134	%100,0

Tablo 5 incelendiğinde, çocukların %48,3 (548)'ü spor yapan ve kampa katılan çocuklardan, %19 (215)'u spor yapan fakat kampa katılmayan çocuklardan ve %32,7 (371)'si hem spor yapmayan hem de kampa katılmayan çocuklardan olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Çocukların Haftalık Spor Yapma Süresine Göre Dağılımları

Spor Yapma Süresi	N	%
Hiç yapmadım	373	32,9
1 veya 2 gün	608	53,6
3-4 gün	128	11,3
5-6 gün	25	2,2
Toplam	1134	%100,0

Tablo 6 incelendiğinde, çocukların %32,9 (373)'ü spor yapmayan çocuklardan, %53,6 (608)'si haftalık 1 veya 2 gün spor yapan çocuklardan, %11,3 (128)'ü haftalık 3-4 gün spor yapan çocuklardan, %2,2 (25)'si haftalık 5-6 gün spor yapan çocuklardan olduğu görülmektedir.

Tablo 7. BAE ve SDDÖ Alt Boyutlarına Göre Tanımlayıcı İstatistikler

Alt Boyutlar	N	Min.	Max.	Ort.	S
(B.A.E) Ego Yönelimi Alt Boyutu	1134	1,00	4,67	1,4891	,52596
(B.A.E.)Görev Yönelim Alt Boyutu	1134	1,00	3,17	1,1302	,31291
(SDDÖ) Sorumluluk Duygusu Alt Boyutu	1134	1,00	2,94	1,7543	,32705
(SDDÖ) Sorumluluk Davranışı Alt Boyutu	1134	1,00	3,22	1,7847	,33509

Tablo 7 incelendiğinde, ego yönelimi alt boyutunun (*Ort.* = 1,48, *S* = ,52), görev yönelimi alt boyutunun (*Ort.* = 1,13, *S* = ,31), sorumluluk duygusu ve davranışı ölçeği alt boyutlarına bakıldığında ise sorumluluk duygusu alt boyutu (*Ort.* = 1,75, *S* = ,32), sorumluluk davranışı alt boyutu (*Ort.* = 1,78, *S* = ,34) olduğu bulunmuştur. Elde edilen verilere bakıldığında; BAE için, ego yönelimi alt boyutu genel ortalamasının görev yönelimi alt boyutundan yüksek olduğu, SDDÖ için, sorumluluk davranışı alt boyutu genel ortalamasının sorumluluk duygusu alt boyutundan daha yüksek olduğu tabloda görülmektedir.

Tablo 8. Çocukların Yaşına Göre BAE ve SDDÖ Varyans Analiz Sonuçları (One Way Anova)

Alt Boyutlar	Değişken	N	Ort.	S	f	p
(B.A.E) Ego Yönelimi Alt Boyutu	10-11-12 yaş	581	1,4607	,48179	1,867	,062
	13-14-15 yaş	553	1,5190	,56759		
(B.A.E) Görev Yönelimi Alt Boyutu	10-11-12 yaş	581	1,1044	,27854	2,855	,004*
	13-14-15 yaş	553	1,1573	,34354		
(SDDÖ) Sorumluluk Duygusu Alt Boyutu	10-11-12 yaş	581	1,7613	,34830	,746	,456
	13-14-15 yaş	553	1,7468	,30326		
(SDDÖ)	10-11-12 yaş	581	1,7938	,35045	,943	,346

Sorumluluk Davranışı Alt Boyutu	13-14-15 yaş	553	1,7751	,31819
--	--------------	-----	--------	--------

Tablo 8’de çocukların yaş değişkenine göre BAE ve SDDÖ analiz sonuçlarına bakıldığında, BAE ölçeğinin ego yönelimi alt boyutunda puanların 10-12 yaş (*Ort.* = 1,46, *S* = ,48), 13-15 yaş (*Ort.* = 1,51, *S* = ,57) arasında olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=,004$, $p<0,05$). Çocukların yaşına göre görev yönelimi alt boyutuna bakıldığında ise puanların 10-12 yaş (*Ort.* = 1,10, *S* = ,28), 13-15 yaş (*Ort.* = 1,15, *S* = ,34) arasında olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,000$, $p<0,05$). SDDÖ’nde yaşa göre sorumluluk duygusu alt boyutuna bakıldığında 10-12 yaş (*Ort.* = 1,76, *S* = ,35), 13-15 yaş (*Ort.* = 1,74, *S* = ,30) arasında olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0,456$, $p>0,05$). Yaşa göre sorumluluk davranışı alt boyutuna bakıldığında ise 10-12 yaş (*Ort.* = 1,79, *S* = ,35), 13-15 yaş (*Ort.* = 1,77, *S* = ,32) arası olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=.346$, $p>0,05$).

Tablo 9. Çocukların Sınıf Değişkenine Göre BAE ve SDDÖ Varyans Analiz Sonuçları (One Way Anova)

Alt Boyutlar	Değişken	N	Ort.	S	Min.	Max.	f	p	Tukey				
(B.A.E) Ego Yönelimi Alt Boyutu	3.Sınıf	4	1,0417	,08333	1,00	1,17	9,837,000*						
	4.Sınıf	25	1,2067	,20571	1,00	1,67							
	5.Sınıf	130	1,3692	,49021	1,00	3,00							
	6.Sınıf	324	1,4583	,48955	1,00	3,67							
	7.Sınıf	251	1,4323	,47147	1,00	3,17							
	8.Sınıf	277	1,5451	,56312	1,00	4,67							
	9.Sınıf	123	1,7588	,60928	1,00	3,83							
	Toplam	1134	1,4891	,52596	1,00	4,67							
	(B.A.E) Görev Yönelimi Alt Boyutu	3.Sınıf	4	1,0000	,00000	1,00				1,00	1,883 ,081		
		4.Sınıf	25	1,1133	,25784	1,00				1,83			
5.Sınıf		130	1,0756	,21677	1,00	2,33							
6.Sınıf		324	1,1065	,29454	1,00	3,17							
7.Sınıf		251	1,1680	,35652	1,00	2,83							
8.Sınıf		277	1,1450	,32836	1,00	2,67							
9.Sınıf		123	1,1477	,32166	1,00	2,17							
Toplam		1134	1,1302	,31291	1,00	3,17							
(SDDÖ) Sorumluluk	3.Sınıf	4	1,6111	,17568	1,44	1,83	2,786	,011	4-7				

Duygusu Alt Boyutu	4.Sınıf	25	1,6733	,18998	1,33	2,06	
	5.Sınıf	130	1,7321	,32582	1,00	2,78	
	6.Sınıf	324	1,7248	,36028	1,00	2,67	
	7.Sınıf	251	1,7928	,30903	1,00	2,67	
	8.Sınıf	277	1,7391	,33257	1,00	2,94	
	9.Sınıf	123	1,8320	,26294	1,28	2,50	
	Toplam	1134	1,7543	,32705	1,00	2,94	
	3.Sınıf	4	1,6389	,17273	1,44	1,83	
	4.Sınıf	25	1,7000	,18634	1,33	2,06	
	5.Sınıf	130	1,7744	,36979	1,00	3,22	
(SDDÖ) Sorumluluk Davranışı Alt Boyutu	6.Sınıf	324	1,7587	,34625	1,00	2,67	2,011 ,061
	7.Sınıf	251	1,8187	,33074	1,00	2,67	
	8.Sınıf	277	1,7704	,34257	1,00	2,94	
	9.Sınıf	123	1,8487	,26930	1,22	2,61	
	Toplam	1134	1,7847	,33509	1,00	3,22	

Tablo 9 incelendiğinde, araştırmaya katılan çocukların sınıfa göre BAE ve SDDÖ analiz sonuçları, BAE ölçeğinin ego yönelimi alt boyutunda puanların 3.sınıf (*Ort.* = 1,04, *S* = ,08), 4.sınıf (*Ort.* = 1,20, *S* = ,21), 5.sınıf (*Ort.* = 1,36, *S* = ,49), 6.sınıf (*Ort.* = 1,45, *S* = ,49), 7.sınıf (*Ort.* = 1,43, *S* = ,47), 8.sınıf (*Ort.* = 1,54, *S* = ,56), 9.sınıf (*Ort.* = 1,14, *S* = ,32) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,000$, $p<0,05$). BAE ölçeğinin görev yönelimi alt boyutunda puanların 3.sınıf (*Ort.* = 1,00, *S* = ,00), 4.sınıf (*Ort.* = 1,11, *S* = ,26), 5.sınıf (*Ort.* = 1,07, *S* = ,22), 6.sınıf (*Ort.* = 1,10, *S* = ,29), 7.sınıf (*Ort.* = 1,16, *S* = ,36), 8.sınıf (*Ort.* = 1,14, *S* = ,33), 9.sınıf (*Ort.* = 1,13, *S* = ,31) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0,081$, $p>0,05$). SDDÖ sorumluluk duygusu alt boyutunda puanların 3.sınıf (*Ort.* = 1,61, *S* = ,18), 4.sınıf (*Ort.* = 1,67, *S* = ,90), 5.sınıf (*Ort.* = 1,75, *S* = ,35), 6.sınıf (*Ort.* = 1,73, *S* = ,3), 7.sınıf (*Ort.* = 1,79, *S* = ,31), 8.sınıf (*Ort.* = 1,73, *S* = ,33), 9.sınıf (*Ort.* = 1,83, *S* = ,26) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0,011$, $p<0,05$). SDDÖ sorumluluk davranışı alt boyutunda puanların 3.sınıf (*Ort.* = 1,63, *S* = ,17), 4.sınıf (*Ort.* = 1,70, *S* = ,19), 5.sınıf (*Ort.* = 1,77, *S* = ,37), 6.sınıf (*Ort.* = 1,75, *S* = ,35), 7.sınıf (*Ort.* = 1,81, *S* = ,33), 8.sınıf (*Ort.* = 1,77, *S* = ,34), 9.sınıf (*Ort.* = 1,84, *S* = ,27) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0,061$, $p>0,05$).

Tablo 10. Çocukların Spor Yılına Göre BAE ve SDDÖ Varyans Analiz Sonuçları (One Way Anova)

Alt Boyutlar	Değişken	N	Ort.	S	Min.	Max.	f	p	Tukey
(B.A.E) Ego Yönelimi	Hiç yapmadım	372	1,2549	,45332	1,00	4,17	43,857	,000*	1-2
	0-1 yıl	347	1,5442	,51281	1,00	3,83			
	1-3 yıl	314	1,6449	,53966	1,00	4,67			
	3 yıl ve üzeri	101	1,6782	,47273	1,00	3,17			
	Toplam	1134	1,4891	,52596	1,00	4,67			
(B.A.E) Görev Yönelimi	Hiç yapmadım	372	1,2289	,42187	1,00	3,17	20,058	,000*	1-2
	0-1 yıl	347	1,0692	,20826	1,00	2,00			
	1-3 yıl	314	1,1019	,25077	1,00	2,17			
	3 yıl ve üzeri	101	1,0644	,21470	1,00	2,00			
	Toplam	1134	1,1302	,31291	1,00	3,17			
(SDDÖ) Sorumluluk Duygusu	Hiç yapmadım	372	1,7531	,36506	1,00	2,94	,210	,889	
	0-1 yıl	347	1,7446	,33317	1,00	2,61			
	1-3 yıl	314	1,7642	,28391	1,00	2,78			
	3 yıl ve üzeri	101	1,7607	,28358	1,00	2,50			
	Toplam	1134	1,7543	,32705	1,00	2,94			
(SDDÖ) Sorumluluk Davranışı	Hiç yapmadım	372	1,8127	,39443	1,00	3,22	1,557	,198	
	0-1 yıl	347	1,7595	,32726	1,00	2,61			
	1-3 yıl	314	1,7787	,27731	1,00	2,78			
	3 yıl ve üzeri	101	1,7866	,28018	1,00	2,50			
	Toplam	1134	1,7847	,33509	1,00	3,22			

Tablo 10'da araştırmaya katılan çocukların spor yılına göre BAE ve SDDÖ analiz sonuçları incelendiğinde, BAE ölçeğinin ego yönelimi alt boyutunda puanların hiç yapmıyorum (*Ort.* = 1,25, *S* = ,45), 0-1 yıl (*Ort.* = 1,54, *S* = ,51), 1-3 yıl (*Ort.* = 1,64, *S* = ,54), 3 yıl ve üzeri (*Ort.* = 1,67, *S* = ,47) arasında olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,000$, $p<0,05$). BAE ölçeğinin görev yönelimi alt boyutunda puanların hiç yapmıyorum (*Ort.* = 1,22, *S* = ,42), 0-1 yıl (*Ort.* = 1,06, *S* = ,21), 1-3 yıl (*Ort.* = 1,10, *S* = ,25), 3 yıl ve üzeri (*Ort.* = 1,06, *S* = ,21) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,000$, $p<0,05$). SDDÖ sorumluluk duygusu alt boyutunda puanların hiç yapmıyorum (*Ort.* = 1,75, *S* = ,37), 0-1 yıl (*Ort.* = 1,74, *S* = ,33), 1-3 yıl (*Ort.* = 1,76, *S* = ,28), 3 yıl ve üzeri (*Ort.* = 1,76, *S* = ,28) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0,889$, $p>0,05$). SDDÖ sorumluluk davranışı alt boyutunda puanların hiç yapmıyorum (*Ort.* = 1,81, *S* = ,39), 0-1 yıl (*Ort.* = 1,75, *S* = ,33), 1-3 yıl (*Ort.* = 1,77, *S* = ,28), 3 yıl ve üzeri (*Ort.* =

1,78, $S = ,28$) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0,198$, $p>0,05$).

Tablo 11. Çocukların Beşiktaş Jokey Kulübü Spor Okulları Kampına Katılma Durumuna Göre BAE ve SDDÖ Varyans Analiz Sonuçları (One Way Anova)

Alt Boyutlar	Değişken	N	Ort.	S	Min.	Max.	f	P	Tukey
(B.A.E) Ego Yönelimi Alt Boyutu	Hiç katılmadım	584	1,4244	,53489	1,00	4,67			
	İlk kez katıldım	318	1,4811	,50270	1,00	3,17			1-3
	2.kez katıldım	149	1,6544	,47777	1,00	3,00	10,257	,000*	1-4
	3.kez katıldım	60	1,7611	,52379	1,00	3,33			2-3
	4 kez ve üzeri katıldım	23	1,4638	,50241	1,00	3,00			2-4
	Toplam	1134	1,4891	,52596	1,00	4,67			
(B.A.E) Görev Yönelimi Alt Boyutu	Hiç katılmadım	584	1,1547	,35966	1,00	3,17			
	İlk kez katıldım	318	1,1106	,25992	1,00	2,17			
	2.kez katıldım	149	1,0828	,21802	1,00	2,00	2,192	,068	
	3.kez katıldım	60	1,1056	,27612	1,00	2,00			
	4 kez ve üzeri katıldım	23	1,1522	,27940	1,00	2,00			
	Toplam	1134	1,1302	,31291	1,00	3,17			
(SDDÖ) Sorumluluk Duygusu Alt Boyutu	Hiç katılmadım	584	1,7329	,38466	1,00	2,94			
	İlk kez katıldım	318	1,7610	,25409	1,28	2,78			
	2.kez katıldım	149	1,7923	,24781	1,33	2,44	1,968	,097	
	3.kez katıldım	60	1,8296	,24332	1,33	2,50			
	4 kez ve üzeri katıldım	23	1,7609	,21739	1,33	2,17			
	Toplam	1134	1,7543	,32705	1,00	2,94			
(SDDÖ) Sorumluluk Davranışı Alt Boyutu	Hiç katılmadım	584	1,7810	,40188	1,00	3,22			
	İlk kez katıldım	318	1,7731	,24721	1,33	2,78			
	2.kez katıldım	149	1,8046	,24640	1,33	2,44	,617	,650	
	3.kez katıldım	60	1,8370	,24246	1,33	2,50			
	4 kez ve üzeri katıldım	23	1,7729	,20849	1,33	2,17			
	Toplam	1134	1,7847	,33509	1,00	3,22			

Tablo 11'de araştırmaya katılan çocukların Beşiktaş Jokey Kulübü spor okulları kampına katılma durumuna göre, BAE ölçeğinin ego yönelimi alt boyutundaki

puanların hiç katılmadım (*Ort.* = 1,42, *S* = ,53), ilk kez katıldım (*Ort.* = 1,48, *S* = ,50), 2.kez katıldım (*Ort.* = 1,65, *S* = ,48), 3.kez katıldım (*Ort.* = 1,76, *S* = ,52), 4.kez katıldım (*Ort.* = 1,46, *S* = ,50) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,000$, $p<0,05$). BAE ölçeğinin görev yönelimi alt boyutunda puanların hiç katılmadım (*Ort.* = 1,15, *S* = ,36), ilk kez katıldım (*Ort.* = 1,11, *S* = ,26), 2.kez katıldım (*Ort.* = 1,08, *S* = ,22), 3.kez katıldım (*Ort.* = 1,10, *S* = ,28), 4.kez katıldım (*Ort.* = 1,15, *S* = ,28) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0,068$, $p>0,05$). SDDÖ sorumluluk duygusu alt boyutunda puanların hiç katılmadım (*Ort.* = 1,73, *S* = ,38), ilk kez katıldım (*Ort.* = 1,76, *S* = ,25), 2.kez katıldım (*Ort.* = 1,79, *S* = ,25), 3.kez katıldım (*Ort.* = 1,82, *S* = ,24), 4.kez katıldım (*Ort.* = 1,76, *S* = ,22) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0,097$, $p>0,05$). SDDÖ sorumluluk davranışı alt boyutunda puanların hiç katılmadım (*Ort.* = 1,78, *S* = ,40), ilk kez katıldım (*Ort.* = 1,77, *S* = ,25), 2.kez katıldım (*Ort.* = 1,80, *S* = ,25), 3.kez katıldım (*Ort.* = 1,83, *S* = ,24), 4.kez katıldım (*Ort.* = 1,77, *S* = ,21) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0,650$, $p>0,05$).

Tablo 12. Çocukların Spor ve Kampa Katılmasına Göre BAE ve SDDÖ Varyans Analiz Sonuçları (One Way Anova)

Alt Boyutlar	Değişken	N	Ort.	S	Min.	Max.	f	p	Tukey
(B.A.E) Ego Yönelimi Alt Boyutu	1.Grup	548	1,5566	,50805	1,00	3,33	71,036	,000*	1-2 1-3 2-3
	2.Grup	215	1,7240	,53542	1,00	4,67			
	3.Grup	371	1,2534	,45293	1,00	4,17			
	Toplam	1134	1,4891	,52596	1,00	4,67			
(B.A.E) Görev Yönelimi Alt Boyutu	1.Grup	548	1,1040	,25200	1,00	2,17	32,657	,000*	1-2 1-3 2-3
	2.Grup	215	1,0295	,14469	1,00	2,00			
	3.Grup	371	1,2273	,42127	1,00	3,17			
	Toplam	1134	1,1302	,31291	1,00	3,17			
(SDDÖ) Sorumluluk Duygusu Alt Boyutu	1.Grup	548	1,7776	,25040	1,28	2,78	4,703	,009*	1-2
	2.Grup	215	1,6972	,41273	1,00	2,61			
	3.Grup	371	1,7529	,36553	1,00	2,94			
	Toplam	1134	1,7543	,32705	1,00	2,94			
(SDDÖ) Sorumluluk	1.Grup	548	1,7889	,24571	1,33	2,78	4,713	,009*	1-2 2-3
	2.Grup	215	1,7256	,40687	1,00	2,61			

Davranışı Alt Boyutu	3.Grup	371	1,8127	,39496	1,00	3,22
	Toplam	1134	1,7847	,33509	1,00	3,22

Tablo 12’de araştırmaya katılan çocukların BJK Spor Okulları Kampına katılma ve spor yapma durumuna göre, BAE ölçeğinin ego yönelimi alt boyutundaki puanların spor yapan ve kampa katılan çocuklar (*Ort.* = 1,55, *S* = ,51), spor yapan fakat kampa katılmayan çocuklar (*Ort.* = 1,72, *S* = ,54), spor yapmayan ve kampa katılmayan çocuklar (*Ort.* = 1,25, *S* = ,48) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,000$, $p<0,05$). BAE ölçeğinin görev yönelimi alt boyutundaki puanların spor yapan ve kampa katılan çocuklar (*Ort.* = 1,10, *S* = ,25), spor yapan fakat kampa katılmayan çocuklar (*Ort.* = 1,02, *S* = ,14), spor yapmayan ve kampa katılmayan çocuklar (*Ort.* = 1,22, *S* = ,42) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,000$, $p<0,05$). SDDÖ sorumluluk duygusu alt boyutunda puanların spor yapan ve kampa katılan çocuklar (*Ort.* = 1,77, *S* = ,25), spor yapan fakat kampa katılmayan çocuklar (*Ort.* = 1,69, *S* = ,41), spor yapmayan ve kampa katılmayan çocuklar (*Ort.* = 1,75, *S* = ,37) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,009$, $p<0,05$). SDDÖ sorumluluk davranışı alt boyutunda puanların spor yapan ve kampa katılan çocuklar (*Ort.* = 1,78, *S* = ,25) spor yapan fakat kampa katılmayan çocuklar (*Ort.* = 1,72, *S* = ,41), spor yapmayan ve kampa katılmayan çocuklar (*Ort.* = 1,81, *S* = ,39) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,009$, $p<0,05$).

Tablo 13. Çocukların Haftalık Spor Yapma Süresine Göre BAE ve SDDÖ Varyans Analiz Sonuçları (One Way Anova)

Alt Boyutlar	Değişken	N	Ort.	S	Min.	Max.	f	p	Tukey
(B.A.E) Ego Yönelimi Alt Boyutu	Hiç yapmadım	373	1,2538	,45225	1,00	4,17	54,090	,000*	1-2
	1 veya 2 gün	608	1,5515	,52014	1,00	4,67			1-3
	3-4 gün	128	1,8034	,45508	1,00	3,17			2-3
	5-6 gün	25	1,8733	,55752	1,00	3,17			2-4
	Toplam	1134	1,4891	,52596	1,00	4,67			
(B.A.Ö) Görev Yönelimi Alt Boyutu	Hiç yapmadım	373	1,2261	,42046	1,00	3,17	18,379	,000*	1-2 1-3

Boyutu	1 veya 2 gün	608	1,0798	,21517	1,00	2,17		
	3-4 gün	128	1,0924	,27732	1,00	2,00		
	5-6 gün	25	1,1200	,29861	1,00	2,00		
	Toplam	1134	1,1302	,31291	1,00	3,17		
(SDDÖ) Sorumluluk Duygusu Alt Boyutu	Hiç yapmadım	373	1,7523	,36488	1,00	2,94		
	1 veya 2 gün	608	1,7477	,31770	1,00	2,78	1,999	,112
	3-4 gün	128	1,8095	,25736	1,33	2,44		
	5-6 gün	25	1,6600	,23642	1,00	2,06		
	Toplam	1134	1,7543	,32705	1,00	2,94		
(SDDÖ) Sorumluluk Davranışı Alt Boyutu	Hiç yapmadım	373	1,8088	,38987	1,00	3,22		
	1 veya 2 gün	608	1,7657	,31383	1,00	2,94	2,551	,054
	3-4 gün	128	1,8234	,25997	1,33	2,61		
	5-6 gün	25	1,6889	,24637	1,00	2,06		
	Toplam	1134	1,7847	,33509	1,00	3,22		

Tablo 13'te araştırmaya katılan çocukların haftalık spor yapma süresine göre BAE ve SDDÖ sonuçlar incelendiğinde, BAE ölçeğinin ego yönelimi alt boyutunda puanların hiç yapmadım ($Ort. = 1,25, S = ,45$), 1 veya 2 gün ($Ort. = 1,55, S = ,52$), 3-4 gün ($Ort. = 1,80, S = ,45$), 5-6 gün ($Ort. = 1,87, S = ,56$) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,000, p<0,05$). BAE ölçeğinin görev yönelimi alt boyutunda puanların hiç yapmadım ($Ort. = 1,22, S = ,42$), 1 veya 2 gün ($Ort. = 1,07, S = ,21$) 3-4 gün ($Ort. = 1,09, S = ,28$), 5-6 gün ($Ort. = 1,12, S = ,30$) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,000, p<0,05$). SDDÖ sorumluluk duygusu alt boyutunda puanların hiç yapmadım ($Ort. = 1,75, S = ,36$), 1 veya 2 gün ($Ort. = 1,74, S = ,31$), 3-4 gün ($Ort. = 1,80, S = ,26$), 5-6 gün ($Ort. = 1,60, S = ,24$) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0,112, p>0,05$). SDDÖ sorumluluk davranışı alt boyutunda puanların hiç yapmadım ($Ort. = 1,80, S = ,39$), 1 veya 2 gün ($Ort. = 1,75, S = ,31$), 3-4 gün ($Ort. = 1,81, S = ,26$), 5-6 gün ($Ort. = 1,68, S = ,25$) olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0,054, p<0,05$).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Ego yönelimi, kişinin diğer kişilerden daha üstün olmasını gözetmekte iken hedef yöneliminde ego ile ilgili olan kişiler kendi üstünlüklerini kanıtlama gayreti gösterebilmektedir (Bıkmaz, 2004). Görev yönelimi özelliklerine sahip kişilerin beceri ve bilgi gelişimine önem göstererek bireysel gelişimden başarı hazzı sağlamaya önem verdikleri ifade edilmektedir. Bu bireylerin, yeni ve zorlayıcı görevleri üstlenmede ısrarcı ve istekli olduklarını söylemek mümkün olabilir. Görev yönelimli bireylerin, sonuçtan ziyade başarıyı sağlayacak olan süreçlere önem vermekte olduğu yarışma ve uygulama sırasında da elinden gelenin fazlasını yapmaya gayret gösterdikleri vurgulanmaktadır (Yılmaz, 2002).

Bozkurt (2014)'un çalışmasında BAE alt boyutları ve cinsiyet değişkeni açısından elde edilen puanlara bakıldığında hem erkeklerde hem de kadınlarda hedef yönelimi türünün görev yönelimi olduğu ortaya çıkmıştır. Başarı algısı özelliklerinin ve güdülenme profillerinin cinsiyete göre karşılaştırılması ile ilgili yapılan araştırmada; güdülenmeme, içsel-dışsal güdülenme ve ego yönelimi değişkenlerinin cinsiyete göre ortalamalarda anlamlı bir farklılık bulunmadığı ortaya çıkmıştır (Sinan, 2015). Buna karşılık cinsiyete göre görev yönelimi ortalamalarının kadınlarda anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. Soytürk (2019)'ün yaptığı çalışmada, cinsiyet ile BAE arasında iki alt boyutta da anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı bulunmuştur. Elmas (2018)'in çalışmasında da cinsiyete göre katılımcıların başarı algısının görev ve ego yönelimi alt boyutlarında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı belirtilmektedir. Şenyurt (2018)'un çalışmasında çalışmaya katılanların cinsiyete göre BAE puanları arasında hem ego hem de görev alt boyutu arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Genç futbolcular ile yapılan başarı algıları ve spora katılım güdülerini arasında elde edilen sonuca bakıldığında, genç futbolcuların ego yönelimi ortalama

puanlarının görev yönelimi ortalama puanlarından daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Altıntaş vd., 2008). Yapılan çalışmada da genel ortalamalara bakıldığında, çocukların ego yönelimi puan ortalamasının görev yönelimi puan ortalamasından daha yüksek olduğu görülmektedir. Altıntaş vd., (2008)'nin çalışması ile yapılan araştırma arasında bu yönden bir benzerlik görülmektedir. Yapılan çalışmada da yaş değişkenine göre BAE'nde hem ego hem de görev yönelimi alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Başarı algısında yaşın görev yönelimini etkilediği söylenebilir. Köksal (2017)'in yapmış olduğu çalışmada, katılımcıların görev ve ego yöneliminde yaşlar arasında farklılık bulunmamıştır. Bozkurt (2014)'un çalışmasında katılımcıların takım kategorisi değerlendirildiğinde BAE alt boyutlarında küçükler, yıldızlar ve gençler kategorisi arasında görev yöneliminde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Yapılan çalışmada da görev yönelimi ve BAE alt boyutu arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bozkurt (2014)'un çalışması ile yapılan çalışma bu yönü ile benzerlik göstermektedir.

Sinan (2015)'in çalışmasında katılımcıların başarı algısı özelliklerinin ve güdülenme profillerinin spor yılına bağlı olarak karşılaştırılması sonucunda güdülenmeme, ego ve görev yönelimi ortalamalarının spor yılına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Katılımcıların haftalık spor yapma süresinde de anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı görülmektedir. Yapılan çalışmada, haftalık spor yapma süresi ile spor yılında hem ego hem de görev yönelimi alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Spor yapma yılının ve süresinin hem ego hem de görev yöneliminden etkilendiğinden söz edilebilir. Şenyurt (2018)'un çalışmasında katılımcıların yaşa bağlı olarak BAE puanları arasındaki farklılığa bakıldığında; görev ve ego alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sinan (2015)'in ve Şenyurt (2018)'un çalışması bu yönüyle yapılan çalışma ile farklılık gösterdiği söylenebilir. Yapılan bir çalışmada ise BAE ile yaş arasında anlamlı bir

farklılık bulunmuş iken, 8-14 ve 15-17 yaşlarda görev yönelimi ortalama puanlarının ego yönelimi ortalama puanlarının üzerinde olduğu bulunmuştur (Torun, 2020). Yapılan çalışmada 10-12 ve 13-15 yaşlarda görev yönelimi ortalama puanları ego yönelimi ortalama puanlarından daha yüksek bulunmuştur.

Başoğlu (2017)'nin yıldız erkek grekoromen güreş milli takım sporcularının başarı ve öz yeterlilik seviyelerini belirlemek için yaptığı araştırmada, BAE puan ortalamalarının yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Elmas (2018)'in yaptığı çalışmada başarı algısının alt boyutlarındaki ilişkiye bakıldığında yaşa bağlı olarak başarı algısı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Karabulut (2010)'un öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada, yaşa bağlı olarak görev ve ego yönelimli olması arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Davranış boyutu duyguya bağlı olarak oluşan sorumluluk davranışı ile ilgili sıklıkta yaşandığını duygu boyutu ise kişinin sosyal durumlarda yaşadığı sorumluluk duygusunu ifade etmektedir (Özen, 2013). Ateş (2020)'in yaptığı çalışmada cinsiyet ile SDDÖ arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bir başka araştırmada da katılımcıların sorumluluklarını yerine getirme davranışlarını cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirtilmiştir (Cereci, 2016).

Özdemir (2019)'in lise öğrencileriyle yaptığı çalışmada sorumlu davranma ve sorumluluk duyma kavramları arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kesici (2018)'nin, lise öğrencileriyle yaptığı çalışmada kız öğrencilerin sorumluluk bilincinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sezer ve Çoban (2016)'in, ortaokul öğrencilerinin sorumluluk değeri algılarını inceledikleri çalışmada, sınıf yükseldikçe sorumluluk bilincinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Şahan (2011)'in, yaptığı çalışmada da

benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Yapılan çalışmada da benzer sonuçlara ulaşıldığından dolayı sınıfın görev yönelimini etkilediğinden söz edilebilir.

Sonuç olarak; egzersiz ve spor alışkanlığı bireye okul çağından itibaren kazandırılmalıdır. Çocukların spor ve egzersiz etkinliklerine katılım nedenlerinin belirlenmesi ve katılım ihtiyaçlarının karşılanabilmesi amacıyla düzenli, sistemli ve yaşa uygun çalışmaların planlanması ve uygulanması büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, toplumun temel taşı olan çocukların sorumluluk davranışının ve duygusunun spor ile birlikte kazandırılmasının önemli bir değer taşıdığına aileler, eğitimciler ve antrenörler tarafından bilinmesi büyük önem taşımaktadır.

Çıkar Çatışması: Makalenin yazarları Sinem Didem Karahan ve Betül Bayazıt'ın çalışmasında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması olmamıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırma Dizaynı- SDK, BB; Verilerin Toplanması- SDK; İstatistik analiz- SDK, BB; Makalenin hazırlanması- SDK, BB.

KAYNAKÇA

Altıntaş, A., Hacıoğlu O, Sağtürk B., Belman C, Aşçı FH. (2008). Genç Futbol Hakemlerinin Spora Katılım Güdüleri ve Başarı Algıları ile İlişkisi. 10. Uluslararası Spor İçi Kongresi: Bolu.

Altıntaş, A. (2010). Sporcuların Hedef Yönelimleri, Algılanan Güdüsel İklimleri ve Algılanan Fiziksel Yeterliklerinin Cinsiyete ve Deneyim Düzeyine Göre Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi . Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Ateş, A. (2020). Öğrencilerin Özgüven ve Sorumluluk Duygusunun Akademik Başarı Üzerindeki Rolü. Yüksek Lisans Tezi. Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Başaran, İ. E. (2005). *Eğitim Psikolojisi: Gelişim, Öğrenme ve Ortam* (6. Baskı). Ankara: Nobel.
- Başoğlu, B. (2017). Grekoromen yıldız erkek güreş milli takım oyuncularının başarı algısı ve öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi. 2(1), 31-40.
- Bıkmaz, H.F. (2004). Sınıf Öğretmenlerinin Fen Öğretiminde Öz Yeterlik İnancı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması; Milli Eğitim Dergisi; sayı: 161.
- Bozkurt, Ş. (2014). Okul Sporlarına Katılan Öğrencilerin Katılım Motivasyonu, Başarı Algısı ve Öz Yeterliklerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Canpolat, A.M., Çetinkalp, Z. K. (2011). İlköğretim 11. kademe öğrenci sporcuların başarı algısı ve öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki; Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi; 13 (1); 14–19.
- Cerçi, C. Y. (2016). Okul Yöneticilerinin Yönetsel Sorumluluklarını Yerine Getirirken Yaşadıkları Sorunlara ve Sorumluluklarının Hukuksal Sonuçlarına İlişkin Görüşleri. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cüceloğlu, D. (2001). *Savaşçı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çay, M. (2012). *Hayvan Olmak Günahtır: Bir Bilgelik Ansiklopedisi*. Ankara. Çay Yayınları.
- Daşdan, E. N. (2006). Beden Eğitimi Derslerindeki Öğrencilerin Algıladıkları Güdusel İklimleri: Ölçek Uyarlama Çalışması. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Daşdan Ada EN, Aşçı FH, Kazak Çetinkalp FZ, Altıparmak ME. (2012). Durumsal güdülenme ölçeğinin (dgö) beden eğitimi ders ortamı için geçerlik v-ve güvenilirliği. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi;

10 (1), 7-12.

Elmas, L. (2018). Sportif Rekreasyon Etkinliklerine Katılan Erken Dönem Ergenlerin Hayal Etme Düzeylerinin Başarı Algısı Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Karabulut, G. (2010). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Oyun Tercihlerine ve Spora Katılımlarına Göre Kaygı Düzeylerinin ve Başarı Algılarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Kazak-Çetinkalp, Z. (2006). Başarı Algısı Envanterinin Çocuk Versiyonu-BAE-Ç'nun Türk Sporcuları için Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, 1325, Muğla.

Kesici, A. (2018). Lise öğrencilerinin sorumluluk düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38 (3), 965-985.

Köksal, A. (2017). Ergen Basketbolcularda Anne-Baba İlgilenim Düzeyleri ile Benlik Saygısı ve Başarı Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Özdemir, M. (2019). Lise ve Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışları ile Sorumluluk Duygu ve Davranışları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Binalı Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.

Özen, Y. (2013). Sorumluluk duygusu ve davranışı ölçeğinin geliştirilmesi: güvenirliliği ve geçerliliği. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi, 7,434- 357.

Özen, Y. (2014). Karakter Eğitiminde Ahlak ve Sorumluluk. İstanbul: Son Çağ.

Özen, Y. (2015). *Sorumluluk Eğitimi*. Ankara: Vize Yayıncılık.

Özen, Y. (2016). *Çocuklarda Sorumluluk Eğitimi*. Ankara: Yason Yayıncılık.

Roberts GC, Treasure DC, Balague G. (1998). Achievement goals in sport: the development and validation of the perception of success

- questionnaire. *Journal of Sports Sciences*; 16(4), 337-347. 79.
- Sadıkoğlu, G. (2002). *Aile Psikolojisi ve Eğitimi*. Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Sezer, A. ve oban, O. (2016). Ortaokul öğrencilerinin sorumluluk değeri algıları. *Uşak Üniversitesi, Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2 (1): 22-39.
- Sezer, T. (2008). İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Sorumluluk Değerinin Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sinan, S. (2015). Spor Yapan Lise Öğrencilerinin Güdülenme Profilleri ve Başarı Algısı Özelliklerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. ukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Soytürk Akın, E. (2019). Sportif Güvenin Belirleyicisi Olarak Güdülenme ve Başarı Algısı: Çocuk Taekwondo Sporcuları Üzerinde Bir alışma. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- şahan, E. (2011). İlköğretim 5. ve 8. Sınıf Ders Programlarındaki Sorumluluk Eğitimine Dönük Kazanımların Gerçekleşme Düzeyleri (Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- şenyurt, G. (2018). Takım Sporlarında Algılanan Antrenör, Ebeveyn ve Akran Güdüsel İklim Faktörlerinin Başarı Algısı Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Toros, T. (2002). Elit ve elit olmayan erkek basketbolcularda hedef yönelimi, güdüsel (motivasyonel) iklim ve yaşam doyumu. *H.Ü. Spor Bilimleri Dergisi*, 13: 3, 24-36.
- Torun, F. (2020). Elit Judo Sporcularının Başarı Algısı ve Spora Katılım Güdülerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi). Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Weinberg, RS. Gould, D. (2014). *Foundations of Sport and Exercise Psychology*, 6E. Human Kinetics.

Yavuzer, H. (2006). *Çocuk Eğitimi El Kitabı*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.

Yılmaz, V. (2002). Çocuk Sporlarında Katılım Motivasyonu Çocuklar Spora Neden Katılırlar?; *Atletizm ve Bilim*; 46 (2) 26-39.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The concept of responsibility, Yavuzer (2006); It is defined as the fulfillment of duties by children, starting from early childhood, throughout their lives, according to their age, gender and developmental levels; Cüceloğlu (2001) is responsible for; It expresses the person's readiness to account for the events and situations that he sees in his own borders. According to another definition, responsibility (Sezer, 2008) defines "a person's adaptation to life, fulfilling all duties that concern him/herself and taking on the consequences of the effects of an event on others, respecting the rights of other people and being able to own the consequences of one's own behavior". Consciousness of responsibility begins in childhood and continues in later years of life. Giving responsibility according to the child's age and cognitive development level is the right choice (Yavuzer, 2006). Başaran (2005), who defines the sense of responsibility as an important emotion, stated that it is a feeling such as being able to perform a job, making an effort for it, doing his best properly and accepting the results of his work when necessary. The basis of the sense of responsibility and responsibility behavior is the responsibility of the individual to himself. Özen (2015) divides responsibility into two dimensions and states that one of them is social responsibilities and the other is personal responsibilities. He says that personal responsibility generally consists of the responsibility areas of the individual's own self and body, while social responsibility consists of responsibilities for both the individual and all people.

Method

Students (1st Group) who attended BJK Sports Schools Winter Camp held in Antalya on 26-30 January 2019, students studying at BJK Football Schools in many cities in Turkey, BJK football teams in Kocaeli İzmit, Kocaeli Gebze, İstanbul Tuzla, Sakarya and Çorlu provinces. Students (2.Group) who receive football training in their schools and have not participated in the camp before, and volunteer (3rd Group) male students between the ages of 10-15 who do

not do sports and have not participated in a sports camp before, from some schools in Istanbul and Kocaeli provinces. The first group in the study; 548 in the group of students who received football training at BJK Sports Schools and participated in the BJK Sports Schools sports camp at least once, the second group; In the group consisting of students who received football training at BJK Sports Schools and never participated in BJK Sports Schools sports camp before, 215 and the third group; It consists of 1134 participants, 371 of whom are in the group consisting of students who do not do any sports and have not participated in any sports camp before. "Success Perception Inventory" and "Sense of Responsibility and Behavior Scale" were applied to the students participating in the study.

Findings (Results)

It was determined that 51.2% (581) of the students participating in the study were between the ages of 10-12 and 48.8% (553) were between the ages of 13-15. 0.4% (4) of the students participating in the survey are in the 3rd grade, 2.2% (25) are in the 4th grade, 11.5% (130) are in the 5th grade, 28.6% (324)' The participants in the survey were 6th grade students, 22.1% (251) 7th grade students, 24.4% (277) 8th grade students, and 10.8% (123) 9th grade students. 32.8% (372) of the students have never done sports before, 30.6% (347) of them are between 0-1 years, 27.7% (314) of them are between 1-3 years and 8.9% When the UAE child version and the scale of sense of responsibility and responsibility were examined, (101) of which consisted of students who had been playing sports for 3 years or more, the Ego Orientation sub-dimension of the Achievement Perception Inventory was (Mean = 1.48, S = .52). task orientation sub-dimension (Mean = 1.13, S = .31). When we look at the sub-dimensions of the sense of responsibility and behavior scale, it was determined that the sub-dimension of sense of responsibility (M = 1.75, S = .32) and the sub-dimension of responsibility behavior (M = 1.78, S = .34). When the data obtained were examined, it was found that the general average of the ego orientation sub-dimension was higher than the task orientation sub-dimension for BAI, and that the general average of the responsibility behavior sub-dimension was higher than the sense of responsibility sub-dimension for SDQ.

Conclusion and Discussion

Ego orientation is to be superior to other individuals, to "be the best". In goal orientation, which is associated with ego, individuals make an effort to prove their superior ability. The source of subjective success for a goal-oriented person associated with ego orientation is to gain superiority over his opponent in a competition with less effort (Bıkmaz, 2004). Individuals who exhibit task-oriented characteristics attach importance to knowledge and skill development

and thus provide success from personal development. These individuals are persistent and willing to undertake new and challenging tasks. Task-oriented individuals give importance to processes rather than results and try to do their best during the application as well as during the competition (Yılmaz, 2002). According to the results of the research on the relationship between young football players' motivation to participate in sports and their perception of success, the average scores of ego orientation of young football players were found to be higher than the average scores of task orientation (Altıntaş et al., 2008). When the general averages were examined in the study, it was seen that the participants' ego orientation point averages were higher than the task orientation average points.